

Uudelleenkäytön edistäminen lainsäädännössä

RENET 7.11.2025

Sirje Stén, ympäristöministeriö

Sisältö

- Uudelleenkäytön edistäminen lainsäädännössä
- Esimerkkejä EU:n kiertotaloussäätelystä
- Jätedirektiivin muutos ja tekstiilien tuottajavastuu

Uudelleenkäytön edistäminen lainsäädännössä

Kiertotalouslakityöryhmä

- Työryhmän kokoonpano:
  - Kierrätysteollisuus ry, Suomen Kiertovoima KIVO, Suomen Kuntaliitto, Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK, Suomen Yrittäjät, Teknologiateollisuus ry, SYKE, SITRA, PIR-ely, WWF, TEM, MMM, STM + YM:n asiantuntijoita
- Työryhmä toimii vuorovaikutuksessa jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmän (JÄKKI) kanssa
- Tuottajavastuujaosto, jossa myös RENETin edustaja on valmistellut oman kantansa
- Aikatauluja
  - Työryhmän toimiaika 1.7.2024 - 31.12.2025
  - <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM030:00/2024>

Poimintoja arvioitavana olevista uudelleenkäyttöä lisäävistä keinoista

- **Etusijajärjestyksen kehittäminen** velvoittavuuden tiukentaminen, laajentaminen ja selkeyttäminen.
- Lakisääteisen **suunnittelun kehittäminen**
- **Uudelleenkäytön edistäminen:** uudelleenkäytön määritelmien tarkentaminen, jätteiden uudelleenkäytön valmistelun lupamenettelyn keventäminen, velvollisuus kunnille edistää uudelleenkäyttöä.
- **Kierrätyksen ja lajittelun parantaminen:** kierrätyksen laatua koskevat määritelmät, erilliskeräysvelvoitteiden tiukentaminen (pakkaus- ja biojäte, muovijäte), jätehuollon toimijoiden velvollisuus varmistua lajittelun lainmukaisuudesta, yleinen lajitteluvelvollisuus, raportointivelvollisuuksien kehittäminen, tiedotus- ja neuvontavelvollisuudet, jne.

Kiertotalouslakihankkeessa käsiteltyjä ehdotuksia: määritelmät

Uudelleenkäytöllä tarkoitetaan tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen **samankaltaiseen** tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu;

Uudelleenkäytön valmistelulla toimintaa jätteen tarkistamiseksi, puhdistamiseksi tai korjaamiseksi, millä käytöstä poistettu tuote tai sen osa valmistellaan siten, että se voidaan käyttää uudelleen ilman muuta esikäsittelyä;

10 § Jätteen synnyn ehkäisy (8 §)

- Jokaisen on pyrittävä välttämään tarpeetonta kulutusta.
- Kaikessa toiminnassa on edistettävä tuotteen uudelleenkäyttöä ja pidennettävä tuotteen käyttöikää sekä ehkäistävä muulla tavoin jätteen syntymistä ja vähennettävä vaarallisten ja muiden haitallisten aineiden määrää tai syntyvän jätteen haitallisia ympäristö- ja terveysvaikutuksia.

11 § Jätehierarkia (8 §)

Jos jätettä syntyy, sen käsittelyssä on noudatettava seuraavaa jätehierarkiaa :

1. valmistelu uudelleenkäyttöä varten,
2. mahdollisimman korkealaatuinen kierrätys,
3. hyödyntäminen muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana,
4. loppukäsittely.

Yrityksen tai yhteisön, jonka toiminnassa syntyy jätettä tai joka kerää tai käsittelee jätettä, on noudatettava jätehierarkiaa sitovana velvoitteena siten, että saavutetaan elinkaaren aikaiset vaikutukset huomioon ottaen lain tarkoituksen kannalta paras lopputulos.

20 § Toimet käytettyjen tuotteiden uudelleenkäytön edistämiseksi (52.1 §)

Käytettyjen tuotteiden ammattimainen keräys, kuljetus ja varastointi on järjestettävä siten, että tuotteet eivät tarpeettomasti rikkoonnu tai vaurioidu. Ehjät tai korjauskelpoiset tuotteet ja niiden osat on pidettävä erillään tai eroteltava muista tuotteista ja osista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käytettyjen tuotteiden keräyksen ja siihen liittyvän varastoinnin ja kuljetuksen järjestelyistä.

38 § Uudelleenkäytön valmistelun edistäminen (11 a §)

Kunnan, tuottajan tai muun jätteen ammattimaista keräystä harjoittavan on jätteen keräyksen yhteydessä varattava uudelleenkäytön valmistelua harjoittaville yrityksille ja yhteisöille tasapuolinen mahdollisuus saada uudelleenkäytön valmisteluun soveltuva jäte osoittamastaan vastaanottopaikasta siltä osin kuin se ei itse järjestä kyseisen jätteen uudelleenkäytön valmistelua. Jätettä vastaanotettaessa ja kerättäessä on toimittava siten, ettei mahdollisuus jätteen uudelleenkäytön valmisteluun heikenny.

Jätteen luovuttamisesta uudelleenkäytön valmisteluun on tehtävä kirjallinen sopimus. Jos jätteen luovuttaminen uudelleenkäytön valmisteluun edellyttää erityisjärjestelyjä, jätteen luovuttaja voi periä erityisjärjestelystä aiheutuvat **kohtuulliset** kustannukset uudelleenkäytön valmistelua harjoittavalta yritykseltä tai yhteisöltä. Uudelleenkäytön valmistelua harjoittavan yrityksen ja yhteisön on annettava jätteen käsittelyä koskevat tiedot jätteen luovuttajalle.

21 § Kunnan järjestämä käytettyjen tuotteiden vastaanotto (uusi)

- Kunnan on jäteaseman yhteydessä järjestettävä kotitalouksille vastaanottopaikka, jossa on mahdollisuus luovuttaa tuotteet uudelleenkäyttöön. Kunta voi määrittää vastaanotettavat tuoteryhmät.
- Kunnan on varattava uudelleenkäyttöä harjoittaville yrityksille ja yhteisöille mahdollisuus saada vastaanottopaikasta uudelleenkäyttöön soveltuva tuote, jos kunta ei itse järjestä kyseisen tuotteen uudelleenkäyttöä. Kunnan ja yrityksen tai yhteisön on tehtävä kirjallinen sopimus tuotteen luovuttamisesta uudelleenkäyttöön.

44 § Kielto polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenkäytön valmisteluun tai kierrätykseen soveltuvaa erilliskerättyä jätettä (15 a §)

Erilliskerättyä ja uudelleenkäytön valmisteluun soveltuvaa tai kierrätyskelpoista jätettä ei saa toimittaa poltettavaksi eikä sijoitettavaksi kaatopaikalle. Erilliskerätyn jätteen myöhemmästä käsittelystä syntyvä jäte voidaan kuitenkin polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle, jos näin saavutetaan [10 ja 11 §:ssä tarkoitetun] etusijajärjestyksen kannalta paras tulos.

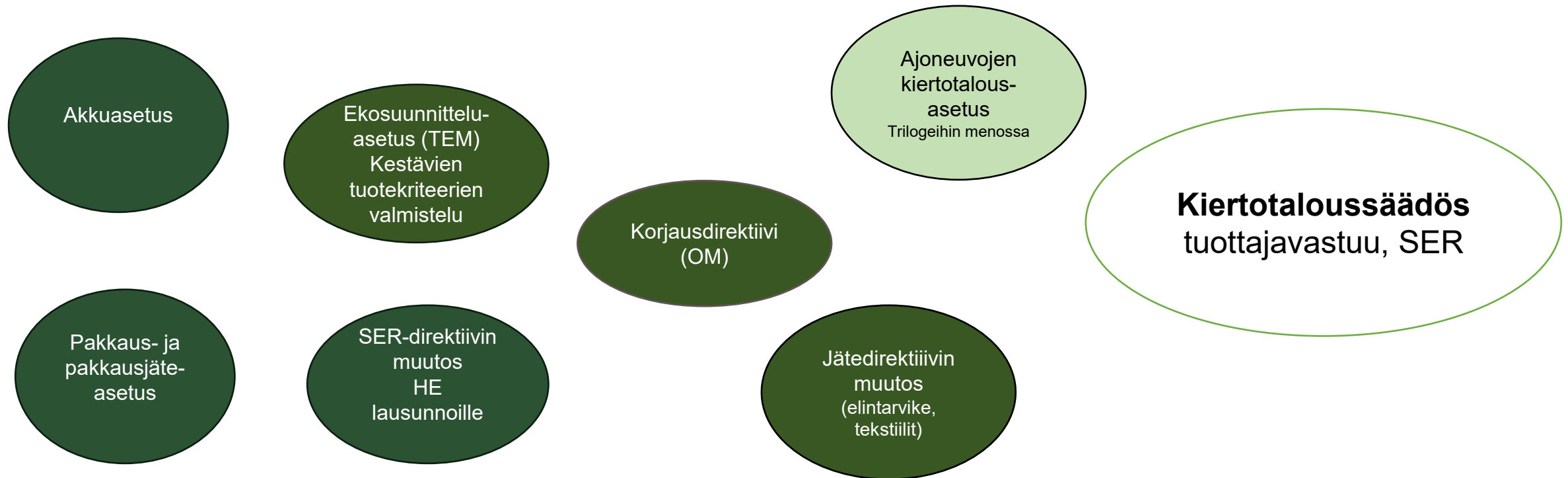
EU-lainsäädäntöä

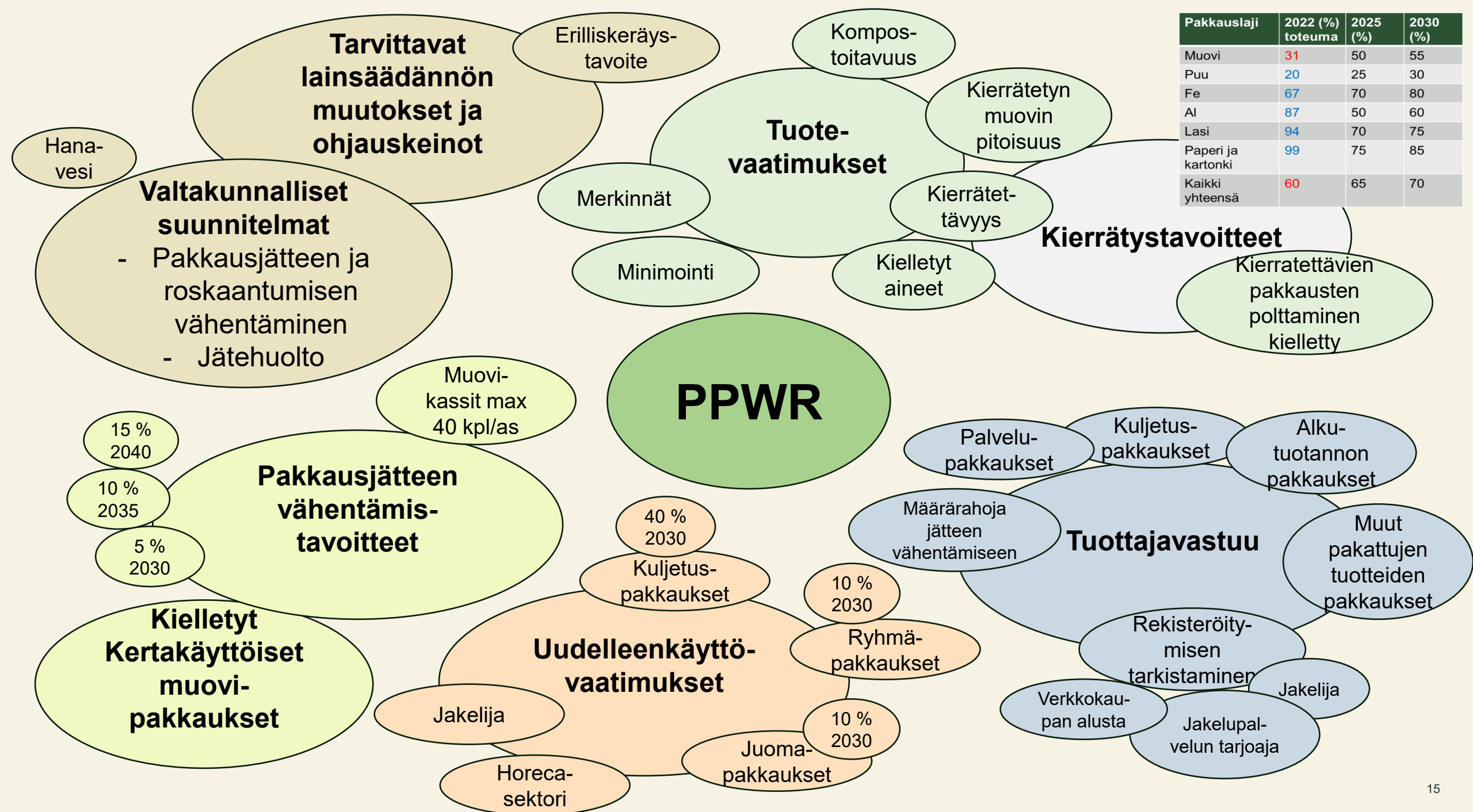
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

EU:n kiertotaloussäätelyä

Pakkauslaji	2022 (%) toteuma	2025 (%)	2030 (%)
Muovi	31	50	55
Puu	20	25	30
Fe	67	70	80
Al	87	50	60
Lasi	94	70	75
Paperi ja kartonki	99	75	85
Kaikki yhteensä	60	65	70

Jätedirektiivin muutosehdotus – tekstiilit, jalkineet ja asusteet (jatkossa yhteisnimityksenä tekstiilit)

Jätedirektiivin muutos

- Tavoitteena elintarvike- ja tekstiiliarvoketjun haitallisten ympäristövaikutusten vähentäminen.'
- Astui voimaan 16.10.2025

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501892

- 17.6.2027 oltava Suomen lainsäädännössä.
- Tekstiilin tuottajavastuujärjestelmä oltava toiminnassa 17.4.2028.
- Nykyinen lainsäädäntö voimassa, kunnes uusi hyväksytään eli kunta vastaa tekstiilijätteen keräyksestä, kunnes kansallinen lainsäädäntö hyväksytty ja uudelleenkäyttäjät voivat toimia samoin kuin nykyisin

Tuottajavastuu yleistä

- Laajennettu tuottajavastuu tarkoittaa tuotteen valmistajan, maahantuojaan tai jakelijan velvollisuutta huolehtia tuotteen koko elinkaaresta eli myös jätehuollosta.
- Tekstiilien tuottajavastuun tulee täyttää nykyisen lainsäädännön tuottajavastuuvaatimukset + vain tekstiiliä koskevat vaatimukset.
- Tuottajayhteisön perustaminen
  - Yksittäinen tuottaja (valmistaja, maahantuoja tai jakelija) hoitaa velvoitteensa liittymällä tuottajayhteisöön
  - Tuottajayhteisö vastaa jätehuollon järjestämisestä (vastaanotto, kuljetus, lajittelu, uudelleenkäyttö, kierrätys) ja muista asetetuista velvoitteista tuottajan puolesta
- <https://www.ely-keskus.fi/web/tuottajavastuu/tietoa-tuottajavastuusta>

Tekstiili- ja jalkinetuotteiden tuottaja

- Tuottajalla tarkoitettaisiin tuotteen **valmistajaa, maahantuoja** tai **jakelijaa** tai luonnollista henkilöä; joka tuo markkinoille liitteen IVc mukaisia tuotteita.
- ei kuitenkaan tarkoiteta niitä, jotka toimittavat markkinoille käytettyjä suoraan uudelleenkäyttöön kelpaavia tekstiili- ja jalkinetuotteita tai niistä valmistettuja uusia tuotteita, eikä itsensä työllistäviä räätäleitä.
- Mikroyrityksillä on 12 kuukauden ylimääräinen siirtymäaika tuottajavastuuvelvoitteiden hoitamiseen. (30 kk + 12 kk)

Mitä tuotteita kuuluu tuottajavastuun piiriin?

- Tuottajavastuu koskisi tekstiilejä, jalkineita ja asusteita, jotka on lueteltu tulliluokittain liitteessä IVc.
- Tuottajavastuu koskisi näitä tekstiilejä sekä yrityksissä että kotitalouksissa.
- Tuottajavastuu koskisi vain niitä tekstiilejä, jotka asetettu ensimmäisen kerran saataville markkinoilla 16.10.2025 jälkeen.

CN-koodi	Kuvaus
61 – kaikki ryhmässä luetellut koodit	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta
62 – kaikki ryhmässä luetellut koodit	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta kuin neulosta
6301	Vuode- ja matkahuovat (pois lukien 6301 10 00)
6302	Vuodeliinavaatteet, pöytäliinat ja niiden kaltaiset tavarat sekä pyyheliinat
6303	Verhot ja sisätilojen kaihtimet; kapat ja reunusverhot
6304	Muut sisustustavarat, ei kuitenkaan nimikkeeseen 9404 kuuluvat
6309	Käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat, jalkineet ja päähineet
6504	Hatut ja muut päähineet, palmikoidut tai valmistetut kokoamalla mitä ainetta tahansa olevista kaistaleista, myös vuoratut ja somistetut
6505	Hatut ja muut päähineet, neulotut tai virkatut tai neuloksesta, pitsistä, pitsikankaasta, huovasta tai muusta tekstiilimetritavarasta (ei kuitenkaan kaistaleista) tehdyt, myös vuoratut ja somistetut; mitä ainetta tahansa olevat hiusverkot, myös vuoratut ja somistetut
CN-koodi	Kuvaus
4203	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet nahasta tai tekonahasta (paitsi jalkineet, päähineet ja niiden osat sekä 95 ryhmän tavarat, esim. säärisuojaus ja miekkailupäähineet)
6401	Vedenpitävät jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia ja joiden päällisiä ei ole kiinnitetty pohjaan eikä koottu ompelemalla, niittaamalla, naulaamalla, ruuvaamalla, tapittamalla tai niiden kaltaisella menetelmällä
6402	Muut jalkineet, joiden ulkopohjat ja päälliset ovat kumia tai muovia
6403	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset nahkaa
6404	Jalkineet, joiden ulkopohjat ovat kumia, muovia, nahkaa tai tekonahkaa ja päälliset tekstiiliainetta
6405	Muut jalkineet”.

Yhteisötalouden toimija

On yksityisoikeudellinen toimija, joka tarjoaa markkinoille tavaroita tai palveluja ja toimii seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- a) se asettaa ihmiset sekä yhteiskunnallisen tai ympäristöön liittyvän päämäärän etusijalle voittojen sijaan;
- b) se sijoittaa uudelleen kaikki voitot ja ylijäämät tai suurimman osan niistä yhteiskunnallisten tai ympäristöön liittyvien päämääriensä tavoittelemiseen edelleen ja harjoittaa toimintaa jäsentensä tai käyttäjiensä taikka koko yhteiskunnan edun mukaisesti; ja
- c) sillä on demokraattinen tai osallistava hallintorakenne;

Direktiivi ja uudelleenkäytön edistäminen

- Tuottajan kustannusvastuu
  - Koskee vain direktiivin hyväksymisen jälkeen markkinoille tulleita tuotteita.
- Yhteisötalouden toimijan yhdenvertaisuus tuottajiin nähden
  - Keräys etusijaisesti tai yhdenvertaisesti Tuottajayhteisö ei voi vaatia materiaalia itselleen
  - Liittyminen vapaaehtoista, tuottajayhteisön on otettava vastaan kaikki halukkaat liittyjät.
- Kaikki tekstiilijäte tulee lajitella etusijajärjestyksen mukaisesti > uudelleenkäyttö etusijalla
  - Ennen lajittelua tekstiilit yleisistä keräyspisteistä tuokitellaan jätteeksi.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Yhteisötalouden toimijoiden raportointivelvollisuudet

Vuosittain raportoitava viranomaiselle painon mukaan eriteltyinä:

1. Uudelleenkäyttöön soveltuva määrä painona ja ulkomaille viety määrä mahdollisuuksien mukaan painona ilmaistuna
2. Uudelleenkäytön valmisteluun ja kierrätykseen tarkoitettu määrä painosta, ja eriteltävä erikseen mahdollisuuksien mukaan kuidusta kuituun tapahtuva kierrätys ja ilmoitettava myös ulkomaille viety määrä;
3. Muuhun hyödyntämiseen tai loppukäsittelyyn mennyt määrä painosta;

Kansallisessa lainsäädännössä mahdollisuus poistaa tämä, jos tuottaa suhteetonta hallinnollista taakkaa toimijalle.

Puhelinmarkkinassa käänne: kierrätyspuhelimet ohittivat Telialla suosituimman uuden puhelimen myynnin

3.11.2025 08:00:00 EET | [Telia Finland Oyj](#) | Tiedote

”Kierrätyspuhelimia myytiin yhteensä jo enemmän kuin eniten myytyä uutta älypuhelinta. Koko vuoden tarkastelussa kierrätyspuhelimien myynti on kasvanut 47 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Olemme laajentaneet Recycled-valikoimaa systemaattisesti, ja asiakkaamme ovat selvästi löytäneet näistä itselleen sopivat vaihtoehdot”, kertoo Telian laiteliiketoimintajohtaja **Patrik Westerberg**.

**Suomalaisista tuli maailman innokkaimpia
käytetyn tavaran ostajia – nyt ilmiöstä pitäisi
takoa rahaa**

Kiitos!

Sirje Stén
sirje.sten@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment